

Alert zijn voor de tarwestengelgalmug

In 2010 werd op bepaalde percelen wintertarwe op zwaardere gronden, melding gemaakt van een aantasting door de tarwestengelgalmug. Omdat een aantasting de opbrengst heel sterk kan reduceren, wil het Landbouwcentrum Granen graantelers tot waakzaamheid oproepen. – DANIEL WITTOUCK, WPA & MICHEL DE PROFT, CRA-W –

De meldingen kwamen van percelen waar veel wintertarwe in de vruchtwisseling voorkwam. Het ging onder meer om de provincie West-Vlaanderen, meer bepaald op velden in Nieuwkerke (Heuvelland), Oudenburg en Houtave (beide kustpolder). De intensiteit varieerde van een beginnende aantasting tot zeer zwaar besmette percelen. Op de velden wintertarwe gelegen in de kustpolder met veel wintertarwe in de vruchtwisseling werden op de zwaarst besmette percelen reducties in de graanopbrengst van maar liefst 40 tot 50% gesignaleerd. In Wallonië werden ook besmette velden gevonden. De

besmetting was er niet zo zwaar als in de kustpolders, maar toch genoeg om specifieke waarschuwingen te rechtvaardigen.

Aantasting dreigt opnieuw

Het CRA-W Gembloux (*Unité Protection des Plantes et Ecotoxicologie*) nam dit voorjaar stalen in de regio Oudenburg en Meetkerke in de kustpolders. In de bodem van bepaalde percelen bleek een extreem grote hoeveelheid larven van de tarwestengelgalmug aanwezig te zijn, tot 10.000 larven/m² en soms meer. Deze analysesresultaten laten vermoeden dat er in de zwaar besmette percelen ernstige problemen

met de tarwestengelgalmug zouden kunnen optreden. Het risico is het grootst voor zomertarwe en voor heel laat gezaaide wintertarwe.

Gemakkelijk opspoorbaar

De larven van de tarwestengelgalmug zijn makkelijk op te sporen in de bodem. Ze zijn oranje-rood van kleur en ongeveer 5 mm groot. Op geploegd land bevinden deze larven zich in de ploegvoor. Op niet-geploegd land bevinden de larven zich heel oppervlakkig. Dan zijn ze heel gemakkelijk op te sporen in het bovenste grondlaagje.

De tarwestengelgalmug kan in alle granen voorkomen. Toch worden ze vooral vastgesteld in de zwaardere gronden, veel minder in zandige gronden. De tarwestengelgalmug kan ook voorkomen in bepaalde weidegrassen. Kweekgras kan de besmetting in stand houden, vandaar dat de bestrijding van kweekgras belangrijk is. De mug verplaatst zich niet ver. Vandaar dat de tarwestengelgalmug vaak voorkomt op plaatsen waar veel graangewassen in de directe omgeving staan.

Controleren is de boodschap

In het bijzonder bij granen na granen is het risico groot op een aantasting door de tarwestengelgalmug, eens de besmetting in het veld aanwezig is. Het is daarom ten zeerste aangewezen om graanpercelen gelegen in zwaardere gronden (Polders, ...) met veel wintertarwe in de vruchtwisseling te controleren op de aanwezigheid van larven. Dit geldt ook voor graanpercelen die in de zwaardere gronden naast of nabij een zwaar besmet perceel liggen. De aantasting begint immers op de randen van het veld die het dichtst bij de infectiebronnen liggen. Dit zijn besmette graanpercelen of besmette graanpercelen van het jaar voordien. Deze infectie gebeurt door het overvliegen van de muggen.

Hoe waarnemen?

De tarwestengelgalmug is een donkerrode mug van 4 tot 5 mm groot. Deze mug verschijnt doorgaans in de periode mei-juni, vooral na wat regen. Het tijdstip kan verschillen naargelang de regio. De muggen leggen eitjes af in rijtjes op de boven- en onderzijde van de bladeren. Bij mooi weer vindt deze eiafzetting hoger in het gewas plaats dan bij slecht weer. In functie van de temperatuur komen na 1 tot 3 weken doorschijnende witte larven uit de eieren. Deze larven kruipen vervolgens tussen de stengel en de bladschede. De kleur van de larven evolueert verder naar roze en later naar oranje-rood.

Bij de aangetaste stengels is de bladschede opgezwollen. Bij het wrijven over de stengel zijn ribbels voelbaar; dit zijn zadelvormige inzinkingen. In deze inzinkingen

Foto: ICG

Larven van de tarwestengelgalmug in de ploegvoor.

kingen komen wit-roze larven (jonge larven) of oranje-rode larven (oudere larven) voor. De aangetaste stengels breken af ter hoogte van de aantasting. Het is in dit stadium dat de larven op zwaar aangetaste percelen zeer grote opbrengstderivingen kunnen teweegbrengen. Eind juli-begin augustus kruipen de larven in de grond. In het voorjaar verpopt een deel van deze larven, waarna in de loop van de maanden mei-juni de muggen tevoorschijn komen. Dan is de cyclus rond. De larven die zich niet verpopten, kunnen tot 6 jaar in de grond in leven blijven vooraleer zich te verpoppen.

Naar alle waarschijnlijkheid is de tarwestengelgalmug reeds meerdere jaren aanwezig in de zwaardere gronden, en neemt de aantasting stelselmatig toe op percelen waar frequent wintertarwe na wintertarwe verbouwd wordt. Dit gaat gepaard met een geleidelijk toenemende opbrengstvermindering over de jaren heen. Finaal kunnen deze opbrengstproducties bij zwaar besmette percelen zeer hoog oplopen. In de jaren 60 en 70 vond reeds een infectie van tarwestengelgalmug plaats in België. Die veroorzaakte ernstige schade in de zwaardere gronden in het hele land. Sindsdien was er van dit insect geen sprake meer.

Met de huidige kennis is het niet mogelijk wintertarwerassen aan te raden die

Larven van de tarwestengelgalmug in het bovenste grondlaagje.

resistent zijn tegen de tarwestengelgalmug. Wel kennen we wintertarwerassen (Lear, Altigo, Oakley, Koreli, Contender, Robigus, Glasgow) die resistent zijn tegen de tarwegalmug. Voor alle duidelijkheid: dit is een ander insect waarvan de larven

voorkomen in de aar en zich voeden met de zich vullende korrels. Waar de tarwestengelgalmug voorkomt, is het interessant rassen te zaaien die resistent zijn tegen de tarwegalmug, want in deze velden komt dikwijls ook tarwegalmug voor. Dezelfde omstandigheden bevorderen immers het voorkomen van beide insecten.

Ondersteuning

Dit jaar wordt door het CRA-w, *Unité Protection des Plantes et Ecotoxicologie*, in Gembloux (directeur Michel De Proft), in samenwerking met het West-Vlaams Proefcentrum voor de Akkerbouw vzw (WPA) in Rumbeke (Beitem), in Meetkerke een proef aangelegd. Die heeft als doel de evolutie van de aantasting en de bestrijding van de tarwestengelgalmug in tarwe op te volgen.

Sinds half april wordt in de LCG-waarschuwingsberichten wekelijks de evolutie van de ontwikkelingscyclus van de tarwestengelgalmug meegedeeld. De berichten bevatten ook adviezen voor de bestrijding. Deze LCG-waarschuwingsberichten worden per e-mail of via de post bezorgd aan haar leden. In diezelfde berichten deelt men wekelijks de evolutie van de ziektedruk in wintertarwe mee en formuleert men aanbevelingen voor de bestrijding. ■